

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 Din, za 1/2 leta 90 Din, za 1/4 leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici šte. 23. — Dopisi se ne vračajo. — Številka pri poštni hranilnici v Ljubljani 11.953.

LETO XII.

Telefon št. 2552.

Ljubljana, v četrtek, dne 3. oktobra 1929.

Telefon št. 2552.

ŠTEV. 115.

Visoki obrestni val.

Konec septembra označajo kot najvažnejši jesenski plačilni rok. Na manjših denarnih trgih se njegov pomen naravno ne pozna tako kot na večjih, zlasti na zahodu Evrope in v prekomorju. Berlin, Pariz, Amsterdam Zürich so letos ta dan lahko prenesli in se zdi, da se vrši plačilni promet na kontinentalnih denarnih trgih po urejenih potih. Vidi se, da bi bili kljub začasni pičlosti podani pogoji za miren razvoj, če ne bi na evropske trge stalno pritiskal učinek, ki izhaja iz Newyorka. Stalna naraščajoča pičlost na mednarodnih denarnih trgih je dobila nov močen pogon po objavi politiki ameriških rezervnih bank. Če se je mogel po zvišanju ameriške obrestne mere držati regulativ evropskih novčanih bank vseeno v nespremenjeni višini, je bilo to v prvi vrsti posledica stališča Angleške banke, ki kljub vsem nasprotnim argumentom nikakor ni hotela obrestne mere zvišati. A videlo se je, da se banka tega načela trajno ne bo mogla držati, in je res naenkrat zvišala obrestno mero od 5 1/2 na 6 1/2 %. (Vzrok je deloma tudi afera Hatry, o kateri bomo še poročali.) S tem je izvršila banka predvideno in neogibno odredbo. Da bo morebitno zvišanje takoj enoodstotno, so vedeli že naprej; kajti jasno je bilo, da more biti obrestno zvišanje učinkovito le tedaj, če se prekosi 6-odstotna newyorška obrestna mera. V Londonu se zavedajo, da je angleška denarna politika borba za samostojnost, odkar ima dolar merodajen vpliv na svetovni trg. Odgovarja angleški tradiciji, da se je vodil boj v prvi vrsti s konservativnimi sredstvi. Sedanje zvišanje na 6 1/2 %, katera obrestna mera je za angleške razmere izredno visoka, ima značaj obrambne odredbe.

Z zvišanjem obrestne mere v Londonu se je izvršil dogodek, ki ni mo-

gel ostati brez globoko segajočih posledic za evropski kreditni promet in tudi ne za nadaljni razvoj obrestne politike ostalih evropskih držav. Skandinavski zavodi so takoj sledili angleškemu zgledu, prav tako Avstrija, kakor smo poročali že v posebnem članku. Vse govori za to, da korakamo proti ponovni kreditni podžitvi raznih vrednot. To je prvi korak do drugega zvišanja obrestne mere, se je glasilo mnenje marsikakega finančnega strokovnjaka pretekli četrtek, ko je bral o koraku Angleške banke.

Dobro je še, da se je izvršil korak Angleške banke v času, ko ni moglo priti več do nenadnega in velikega motenja na mednarodnih trgih. In če bo prišlo sedaj tudi v velikih državah do zvišanja, ne bo to premočno učinkovalo, ker so na zvišanje povsod že kolikor toliko pripravljeni. »N. L. Zeitung« piše: »S takšnim razvojem smo morali računati že skoraj vse leto in bi nas tako gibanje nič ne presenetilo. Slednjič pa zavisi vse od oblikovanja ameriškega trga. Počakati moramo, kakšne konsekvence se bodo nadalje razvile iz sedanje in morebitne poznejše spremembe. Boljši in jasnejši sedaj mednarodni položaj pač ni postal. Mi v Nemčiji gledamo na bodoči razvoj prav mirno. Državna banka ima izdatne rezerve itd. Seveda se pa ne smemo vdati pretrpanemu optimizmu. Slejkoprej smo kar najtesneje zvezani z mednarodnimi denarnimi trgi, emancipacija more biti vselej le prav kratka. A prav tako, kakor smo morali biti že davno pripravljeni na neprijetno presenečenje, bo prišlo v teku bodočih mesecev morda tudi do prijetnega presenečenja. Na London in na Newyork gledajo pač še nadalje vsi denarni trgi sveta.«

* * *

Važen razpis za pobijanje zlorab v službeni dolžnosti pri carinskih oblastih.

Carinsko odelenje ministrstva financ je z razpisom C. br. 39.611 od 20. septembra 1929 opozorilo podrejene carinske oblasti na odredbe Zakona o pobijanju zlorab v službeni dolžnosti od 30. marca 1929. V razpisu se navaja vsebina najvažnejših določb proti zlorabi uradne oblasti, zlasti določb o podkupovanju državnih uslužbencev, o sprejemanju odnosno zahtevanju darov, nadalje o namerni kršitvi od strani državnih uslužbencev v svrhu oškodovanja ali favoriziranja gotovih oseb ter o sprejemanju pristojbin, ki po zakonu ne pritečejo, odnosno višjih pristojbin nego so v zakonu predvidene (§§ 133, 384, 383, 388, 395 in 397 novega kazenskega zakona). Dočim stopi novi kazenski zakon v svoji celoti šele z dnem 1. januarja 1930 v veljavo, so dobile spredeležene omenjene določbe v smislu zakona o pobijanju zlorab v službeni dolžnosti že dne 18. aprila 1929 obvezno moč.

V svojem razpisu opozarja carinsko odelenje vse podrejene carinske oblasti, da bo vsakogar, ki bi se pregrešil proti omenjenim predpisom, brez prizanašanja izročilo v sodno postopanje po predpisih zakona o sodnem kazenskem postopku. Posebej se v razpisu opozarja carinarice, da se ne smejo sprejemati nobene dižurne, tudi za dnevnice, ki se zaračunijo v

smislu člena 233 carinskega zakona, ako se ugotovi, da so se protipravno zaračunile bodisi za delo, ki se je opravilo med uradnim časom, bodisi za delo, katero so carinski uslužbenci vsled namernega zavlačevanja izvršili ali nadaljevali v izvenuradnem času, kakor za vse na drug način protipravno pobrane dnevnice bodo odgovorne osebe nosile vse zakonite posledice.

Nadalje se opozarja carinarice, da veljajo predpisi zakona o pobijanju zlorab v uradni dolžnosti tudi za carinske posrednike.

Na koncu priporoča carinsko odelenje carinaricam, da naj se vsi posli vrše s potrebno pozornostjo, marljivostjo, vestnostjo in hitrostjo, to tembolj, ker ima vsako neopravičeno zavlačevanje kakor tudi najmanjša pogrška za posledico ne samo oškodovanje državnih interesov ter interesov zasebnih strank, temveč tudi veliko moralno in materialno odgovornost carinskih uslužbencev. Carinsko odelenje pričakuje od carinskih uslužbencev, da bodo v obveščanju s potniki, privatnimi strankami in drugih osebami z ozirom na delikatnost njihovih uradnih dolžnosti prav posebno pozorni in postrežljivi ter da se bodo izognili vsakemu dejanju, ki je stavljeno pod sankcijo uvodoma omenjenih zakonitih predpisov.

Ministrstvo financ je dostavilo gornji razpis vsem trgovskim zbornicam, industrijskim zbornicam, centrali industrijskih korporacij, zvebam industrijev v Zagrebu in Ljubljani z naprosilom, da se seznani z njegovo vsebino vse člane ter da se jim priporoči, da po svojih močeh pripomorejo pobijanju eventualnih zlorab na carinarnicah in to predvsem na ta način, da eventualne nepravilnosti ali zlorabe pri carinarnicah nemudoma naznanijo, bodisi neposredno, bodisi preko svojih organizacij odelenu ministrstva financ. Zlasti naj podjetja dostavijo carinskemu odelenu one račune carinskih posrednikov, v katerih so zaračunane kakršnekoli po zakonu nedopustne nagrade za carinske uslužbence.

Carinsko odelenje pripominja, da se je že do sedaj obračalo na poedince kakor tudi na korporacije radi naznanil takih slučajev, vendar so trgovci in podjetniki prijavo takih slučajev opuščali iz bojazni, da bi se izpostavili neprijaznostim od strani onih uslužbencev, proti katerim bi bila naperjena njihova pritožba. Carinsko odelenje zagotavlja, da je vsaka taka bojazen neutemeljena, ker bo v tem pogledu vršilo strogo nadzorstvo ter bo obračalo posebno pozornost na to, da se carinski posli dotičnih oseb ali (vrde) takoj in v redu izvrše.

Konečno opozarja carinsko odelenje, da se vrše posli glede izdajanja osvoboditev, potrdil carinskega biroa, kakor tudi glede pritožb proti potrdilom carinskega biroa z največjo hitrostjo ter da za take posle ni potrebna posebna intervencija. V izredno nujnih slučajih naj pa se stranke obrnejo neposredno ali preko svoje korporacije odnosno organizacije na carinsko odelenje, ki bo utemeljenim zahtevam do skrajne meje možnosti ustreglo.

Na gornji razpis opozarjamo vse interese!

Uveljavljanje mednarodnih konvencij o ukinjenju izvoznih in uvoznih prepovedi, o prometu s kostmi in kožami.

»Službene Novine« z dne 1. t. m. objavljajo ukaze, s katerimi je ratificiranih več važnih mednarodnih konvencij.

Prva konvencija se tiče mednarodnega sporazuma o izvozu kosti, ki je bil sklenjen v Ženevi in po katerem se udeležene države podpisnice obvezujejo, da od 1. oktobra t. l. dalje ne bodo več carinile nepredelanih ali od masti očiščenih kosti, kakor tudi njihovih odpadkov, nadalje rogov, parkljev, kopit in njihovih odpadkov ter kosti za lep, niti ne bodo odredile kake prepovedi ali omejitve pod katerokoli obliko ali imenom. Konvencija določa, da ne more biti tamkaj, kjer doslej ni obstajala, carina večja od 1-5 zlatih frankov za 100 kg, tamkaj pa, kjer je že obstajala, kakor n. pr. v naši državi, pa ne sme biti večja od treh zlatih frankov za 100 kg.

Druga konvencija se tiče mednarodnega sporazuma o izvozu kož. Po tej konvenciji se ne smejo delati nobene ovire trgovini s kožami in za njihov izvoz in uvoz se od 1. t. m. naprej ne plačuje nobene carine.

Tretja konvencija se tiče prepovedi omejevanja izvozne in uvozne trgo-

Važna pridobitev za Celje.

Ob reorganizaciji kontrol mer in dragocenih kovin je zadel mesto Celje težak udarec. V Celju, kjer je obstojala popolna kontrola mer že preko 50 let, je ostal urad samo z omejenim delokrogom. Vršil naj bi samo preizkušanje čistine in žigosanje domačih izdelkov iz zlata, srebra in platine, kakor tudi pregledovanje in žigosanje sodov.

Trgovci, obrtniki in industriji v Celju in v okolici so bili s to omejitvijo občutno prizadeti, državna uprava pa ni z omejitvijo delokroga ničesar pridobila. S tem, da bi lastniki morali razna nova in popravljena merila pošiljati na žigosanje v Maribor ali bi naročili kontrolorja mer iz Maribora, bi jim nastali veliki stroški. Izza časa, ko se je ukinil urad v Celju, lastniki meril niso mogli polagati zadostne važnosti na zakonite predpise, ker je bilo izvrševanje predpisov vsled ukinitve kontrole v Celju jako oteženo. V rabi so bila merila, koja niso bila vedno po predpisih pregledana. Tudi lastniki mostnih tehtnic so jako pogosto odlašali pregled, ker jim je ta povzročal prevelike stroške za pristojbine v zvezi s potnimi stroški uradnika iz Ljubljane ali Maribora in bi potni stroški kontrolnega organa znašali več nego bi znašali stroški za popravila.

Neprilike, ki so se tekom časa pokazale v Celju glede kontrole mer, so jasno dokazovale nujno potrebo, da se razširi delokrog kontrole mer v Celju na vse posle, katere opravljajo popolne kontrole mer.

Na željo gospodarskih krogov iz Celja in okolice je prevzela Zbornica za TOI v Ljubljani akcijo, da se razširi delokrog celjske kontrole mer na popolen urad. Kakor čujemo, je akcija imela popolen uspeh, ker se z dnem 1. januarja 1930 razširi delokrog celjske kontrole mer na popolen urad.

vine. Konvencija je bila sprejeta na podlagi sklepa Društva narodov od 25. septembra 1929 in na inicijativo zaključkov mednarodne gospodarske konference, ki se je vršila v Ženevi meseca maja 1. 1929, v spoznanju, da so prepovedi izvoza in uvoza rodile doslej vedno slab uspeh in povzročile razne neprilike, od katerih nobena država ni imela finančnih koristi in socialnih dobrot. Ta konvencija je bila sklenjena nadalje v prepričanju, da je potrebno za vzpostavitev in ugoden razvoj svetovne trgovine, da opuste posamezne vlade to politiko, ki ni škodovala samo njihovim, ampak tudi splošnim interesom, nadalje v prepričanju, da je povrnitev k dejanski svobodni mednarodni trgovini eden bistvenih pogojev svetovnega napredka.

Konvencije so stopile v veljavo dne 1. t. m.

* * *

VELIKI DOHODKI NAŠIH CARINARNIC.

V drugi tretjini meseca septembra so znašali dohodki naših carinarnic skupaj 62.422.629 Din. Od tega odpade na carinarice v Beogradu 12.456.671, v Zagrebu 13.079.761, v Novem Sadu 9.067.541, v Ljubljani 10.496.193, v Dubrovniku 4.398.609, v Skoplju 1.869.239 in v Splitu 1.122.515 Din.

Jugoslavija in Španka.

Podpis trgovske pogodbe med Jugoslavijo in Španko je sprejela jugoslovanska javnost z velikim zanimanjem in zadovoljstvom. Poslanik španske vlade v Beogradu, Fernando Alcala Galiano Comte de Forrijo, se je napram zastopniku nekega zagrebskega lista o pogodbi takole izrazil:

Po vojski in pozneje, dokler sem bil v Madridu, so bili uradni jugoslovanski zastopniki v Madridu moji najbolj intimni in skoraj izključni prijatelji. Zato je logično, da sem odklonil poslaništvo v Stockholmu in da sem se odločil za Beograd. Resničnost je moje predstave prekosila, vsak dan večje je moje prijateljstvo do Jugoslavije.

Jugoslovanska udeležba v Barceloni in posebno še trgovska pogodba med Jugoslavijo in Španko sta materialni in praktični izraz mojih misli in mojega čutenja napram Jugoslaviji. Čeprav ne živimo samo od kruha, bi prav tako ne mogli živeti brez njega. V našem slučaju pa pomeni glede na SHS kruh toliko kot cement, les, živila, žito itd. S tega duševnega vidika in iz teh skoraj bioloških domnev izhajajoč gledam že tri leta na trgovsko pogodbo kot na vodilni nagib moje zasebne in uradne korespondence z Madridom, poleg političnega in kulturnega dela seveda. Moje živahno in osebno občevanje z Vašim ljubeznim in odličnim someščanom g. Mažuraničem je oživelo in spravilo na dnevni red to, kar je bila prej samo pobožna želja, a prav zelo zabrisana.

Sedaj bo mogla izvažati Jugoslavija v svojo domovino les, kojega možnosti bodo po mojem mnenju prekosile najbolj optimistično pričakovanje, dalje živino in veliko število poljedelskih produktov. Od španske strani pridejo v veliki meri v poštev sadeži in plutovina (za to bi si želel ugodnejše pogoje, zlasti razbremenitev od carinskozaščitnih ovir), v manjši a zmeraj zanimivi meri vina, kojih uvozne izgleda sedaj študiram in kojih kvaliteta in cena bi morala po mojem mnenju uvoz olajšati.

Resnično mislim, da bodo nove in gotovo tudi uspešne kupčije v Španko privedle s seboj tudi druge kupčije, ki bodo spričo enakega povpraševanja in spričo velike sorodnosti okrajev tostran in onostran Gibraltarske morske ožine obsegale tudi Severno Afriko, posebno pa še španko cono v Maroku. Možnosti nove pogodbe so tako številne, da znajo dovesti tudi še do druge in brez dvoma zanimive pogodbe, do pogodbe s Portugalsko.

Svoje izvajanje je zaključil poslanik z izrečnim poudarkom posebne gojitve, ki jo hoče posvečati odslej naprej tudi kulturnemu in literarnemu razmerju med obema prijateljskima državama.

Onstran Jadranskega morja, v Italiji, pa gledajo na novo pogodbo pač z zelo mešanimi čutili, ker bo odpadlo odslej posredovanje oziroma nadziranje naših trgovskih zvez s Španko.

Konvencija o zaposlovanju naših sezonskih delavcev v Nemčiji.

»Službene Novine« z dne 1. t. m. objavljajo ukaz o ratifikaciji sporazuma med našo državo in Nemčijo, glede zaposlovanja naših sezonskih delavcev v Nemčiji.

Najemanje in posredovanje pri zaposlovanju naših delavcev vršijo nemška delovna centrala (»Deutsche Arbeitszentrale«) in javne borze dela v Jugoslaviji. Najemanje delavcev se vrši na podlagi delovnih pogodb. Pravičnik določa posamezne tipe pogodb, ki morajo biti pisane v našem in nemškem jeziku. Delavcem se morajo objaviti delovni pogoji v domačem jeziku. Najemanje delavcev se vrši v skupinah. Pravičnik določa tudi razne ugodnosti itd.

Delovni čas za sezonske delavce se določa po določbah okrožnih oziroma okrajnih tarif v Nemčiji. Ako ni ničesar določenega, ima delavec pravico do dvehurnega odmora v času obeda in večerje. V delovni čas se računa čas potovanja v kraj zaposlitve in nazaj. Pravičnik tudi določa, koliko morajo dobiti delavci v naturi. Na teden morajo dobiti najmanj 7-5 kg krompirja, 7 litrov mleka, 1 kg masla, 4 kg kruha, 1 kg kafe ali zelenjave, 0-5 kg masti in 0-5 kg soli. Potne stroške od meje do kraja zaposlitve ima kriti delodajalec.

Konvencija je stopila v veljavo dne 1. t. m.

INDUSTRIJSKI DOM V BEOGRADU.

Udruženje beograjskih industrijcev v Beogradu je zgradilo v Poenkarejevi ulici št. 27 lastno palačo, v kateri naj bi našle mesto po možnosti vse gospodarske organizacije, ki nimajo lastnih prostorov. Doslej se nahajajo v tem poslopiju: Industrijska zbornica, Centrala industrijskih korporacij, Udruženje beograjskih industrijcev, Nacionalni odbor mednarodne trgovske zbornice, Zveza aeronautične industrije, Zveza tekstilne industrije i. dr. V palači je na razpolago še 15 do 16 oddelkov za pisarne in nekoliko trgovskih lokalov ter lokalov za industrijske biroje. Udruženje sicer dobiva mnogo ponudb, toda jih odklanja, ker želi, da bi se v palači naselile samo industrijske pisarne. Informacije glede oddaje prostorov daje Udruženje beograjskih industrijcev, Beograd, Poenkarejeva ulica št. 27.

Splošne dolžnosti davkoplačevalcev v IV. četrtletju 1929.

I. Dospelost direktnih davkov. Dne 1. novembra 1929 dospo v plačilo direktni davki za IV. četrtletje 1929. Ako se ne plačajo 14 dni po dospelosti, se prisilno izterjajo.

II. Davek na poslovni promet. Davkoplačevalci, ki so dolžni voditi knjigo opravljenega prometa, morajo odpadajoči davek na poslovni promet odpremiti davčni upravi do dne 30. oktobra t. l. — Ostali davkoplačevalci plačajo davek na poslovni promet sočasno z direktnimi davki.

III. Uslužbenški davek. Uslužbenški davek plačajo delodajalci, ki ne zaposlujejo povprečno nad 20 oseb, od dne 1. oktobra 1929 dalje v davčnih znamkah, ki se kupujejo v trafikah in nalepljajo v davčnih knjižicah. — Ostali delodajalci odpremitijo uslužbenški davek na dosedanji način in sicer v mesecu septembru 1929 po brane zneske do dne 15. oktobra 1929.

IV. Dopolnilna prenosna taksa. Tretji obrok dopolnilne prenosne takse, kolikor letni predpis presega znesek 500 Din, je plačati od dne 1. do vstetega dne 15. oktobra 1929.

UKINJENI TRGOVSKI ŠOLI.

Minister trgovine in industrije je podpisal sklep, s katerim ukinja državno dvorazredno trgovsko šolo v Tuzli in privatno dvorazredno trgovsko šolo trgovskega združenja v Nišu. Obe šoli sta bili ukinjeni zaradi nezadostnega števila učencev.

SLOVENSKI ODVETNIK V SKOPLJU.

Naš trgovski svet čuti že dolgo pomanjkanje po slovenskem odvetniku v Južni Srbiji, ki bi poznal naše in tamošnje razmere ter obojestranske pravne predpise. S tem, da je gosp. dr. Andrej Druškovič otvoril odvetniško pisarno v Skoplju, je ustregel nujni potrebi naših gospodarskih krogov in priporočamo njegovo pisarno za pravna zastopstva vsake vrste, zlasti za sodna in izvensodna iztirjevanja ter trgovske informacije za cel njegov okoliš, t. j. kraje vstevši Niš do južne državne meje.

Kotiček za knjige.

Bessere Briefe, bessere Geschäfte. — Von Alfr. Schirmer, Verlag für Wirtschaft und Verkehr, Stuttgart. — Knjiga upravičeno nosi naslov: Neue Wege zur kaufmännischen Briefkunst. Pisatelj navaja v knjigi posamezne slučaje dopisovanja in dosledno zastopa mnenje, da je dopisovanje individualen duševni vpliv na krajevno oddaljenega človeka. Knjiga temeljito obravnava vsa dela dopisovanja, počenši od psihološke podlage pisma, nove praktične oblike trgovskih pisem i. dr., do okrožnic in tiskovin. Dopisovanje samo deli pisatelj v pisma, ki kratko, jedrnato, stvarno obveste prejemnika o dejanskem stanju, n. pr. računi, odpremi listi, in v pisma, ki naj psihološko uplivajo na naslovnika, kot so n. pr. ponudbe, opomini in urgence, pridobitev odjemalcev itd. — Knjiga, ki jo ima v zalogi Bamberg & Kleinmayer v Ljubljani, je ne glede na ceno (200 dinarjev) velike vrednosti ne le po sijajni opremitvi v kras vsaki zbirki, ampak tudi radi bogate vsebine ogromne važnosti za vsakega dopisovalca, posebno pa za podjetje, ki ima človeka, da je v istini predelal knjigo in se ravna po navodilih pisatelja.

Osnovni pojmi mehanske tehnologije kovin v zvezi s tvarinoznanstvom. — V založbi Učiteljske tiskarne je ravnokar izšla knjiga: Prof. ing. Stane Premelj: Osnovni pojmi mehanske tehnologije kovin v zvezi s tvarinoznanstvom. Cena knjigi Din 20.—. — Ocen o tem novem delu, ki je namenjeno vsem obrtnim in nadaljevalnim šolam, pa tudi samostojnim obrtnikom in pomeni veliko pridobitev v naši tehniški literaturi, smo podali že v št. 113 z dne 28. septembra t. l. Knjigo najtopleje priporočamo.

Po svetu

Mednarodni kongres hranilnic se vrši od 7. do 10. t. m. v Londonu.

Obrestno mero so za Angleško banko dvignile tudi Švedska, Norveška in Danska; prva od 4% na 5%, druga od 5% na 6%, tretja od 5 na 5½%; glede obrestne mere v Avstriji smo priobčili poseben članek.

Mednarodna zveza surovega jekla je zaenkrat podaljšana do 31. marca 1930. Producerski program za četrto četrtletje so določili v dosedanji višini, to je 32.295.770 ton. Dunajska pogajanja so pri vseh skupinah pokazala duha sporazuma ter soglasno željo, da se kmalu doseže končni sporazum. Prihodnja seja se vrši 14. decembra v Düsseldorfu.

Pridelek Avstrije je kvantitativno in kvalitativno močno zaostal za lanskim; kvantitativno povprečno za 10 odstotkov. Tudi sladkorna pesa se je vsled dolgotrajne suše nekoliko poslabšala.

Nemške tovarne linoleja so vsled zvišanja cen olja dvignile cene za 5 do 10 odstotkov.

Delegati angleške strojne, tekstilne in železne industrije se mudijo sedaj v Južni Ameriki, da sklenejo z ondotnimi vladami kreditne in dobavne pogodbe. Z Argentino se je tak dogovor že sklenil: Angleži preskrbijo argentinski vladni kredit v znesku 100 milijonov pesov, Anglija pa kupi argentinske agrarne pridelke.

Robert Steward, bivši predsednik upravnega sveta Standard Oil Co. of Indiana, bo prevzel najbrž mesto posvetovalca pri Royal Dutch Shell.

Rumunski petrolejski industriji je trgovski minister nasvetoval spojitev večjih podjetij in jim je obljubil davčne olajšave itd.

Svetovna poraba cina v prvih letošnjih osmih mesecih je znašala 110.568 ton, to je desetistoč ton več kot v istih mesecih lanskega leta.

Železniške in avtobusne družbe v Angliji so se sporazumele, da izločijo medsebojno konkurenco.

O predložitih dolgovih nasledstvenih držav bo razpravljala nova konferenca, ki je sklicana za 7. t. m. v Pariz. Pečala se bo z vsemi doslej še nerešenimi tozadevnimi vprašanji.

Sladkorja v Avstriji bodo producirali letos za 65 odstotkov domače porabe. Sladkorne pese bodo pridelali okoli 8 milijonov metrskih stotov, dočim so na podlagi povečanega kulturnega areala računili z 9 milijoni.

Stabilizacija rumunske valute je po zagotovilih iz krogov Rumunske Narodne banke sedaj popolnoma zasigurana.

Mednarodni dogovor glede odprave izvoznih in uvoznih omejitev sta podpisali sedaj tudi Italija in Jugoslavija in je s tem število ratifikacij naraslo na 17. Do 30. septembra bi bilo pa dogovor moralo podpisati 18 držav, da bi bil pravomočen. Zato bodo sklicali za december novo konferenco onih držav, ki so podpisale, in ta konferenca naj odloči, če hočejo dotične države uveljaviti dogovor same med seboj.

Obveznosti insolventnega angleškega koncerna Hatry cenijo na 20 milijonov funtov. V zvezi s tem polomom zahteva časopisje uradno preiskavo borzne in finančne politike.

Češkoslovaški kartel cementa poteče s koncem leta. Pogajanja za obnovo kartela potekajo prav ugodno.

Evropski tovarnarji avtomobilov se bodo zbrali 8. t. m. v Parizu. Gre za pota in sredstva v obrambi proti ameriškem uvozu avtomobilov. Belgijski krogi so mnenja, naj se ameriški uvoz tako omeji, da bo odgovarjal povprečni številki evropskega izvoza v zadnjih treh letih.

Cena srebra na mednarodnih trgih od začetka leta dalje trajno pada. Sredi septembra je bila tako nizka, kakor ni bila že od leta 1915 naprej. Vzrok za stalno padanje cene srebra je naraščajoča produkcija in hkrati manjša poraba. Bomo prinesli o tem poseben članek.

Cene železa na Poljskem bodo najbrž zvišali; odločitev bo kmalu padla.

Evropska industrija lima bo zborovala 9. in 10. t. m. v Pragi. Zastopane bodo skoraj vse evropske države.

KOLINSKA TOVARNA
V LJUBLJANI izdeluje že
pred vojno dobro znano
pristno „VYDROVO“
rženo kavo!

Svilena industrija v Varaždinu. Minister za trgovino in industrijo je potrdil ustanovitev varaždinske svilenoindustrijske družbe; glavnic 1 milijon Din. Na ustanovitvi je udeležena dunajska tvrdka Madarasz in Oblat, posebno pa denarno zelo močna švicarska tvrdka Buchavald. Varaždinska občinska uprava gre novi ustanovitvi zelo na roko. Podjetje si je kupilo velik stavbni kompleks in bo prav obsežno.

Veletrgovina
A. Šarabon
v Ljubljani
priporoča
špecerijsko blago
raznoverstno žganje, moko in
deželne pridelke, raznoverstno
rudninsko vodo.
Lastna pražarna za kavo in
mlin za dišave z električnim
obratom.
Ceniki na razpolago.
Telefon št. 2666.

TEDEEN LJUBLJANSKI BORZI

Posrebno poročilo trgovskega lista

Devizno tržišče.

V živahnosti je devizna kupčija minulega tedna sicer nekoliko popustila, vendar je vključ temu zaključen borzni teden z znatnim prometom od približno dvajset milijonov dinarjev. S tem je že doslej v tem mesecu dosegel devizni promet nad 92 milijonov in se bo torej naše v zadnjem poročilu izraženo pričakovanje glede rekordnega prometa vsekar obistinito zlasti, če upoštevamo okolnost, da se vrši v ponedeljek 30. t. m. poslednji borzni sestanek v septembru, ki bo sedanjo višino deviznega prometa še lepše zaokrožil. Če primerjamo skupni devizni promet v avgustu t. l. v višini 74.471 milijona dinarjev s prometom v istem mesecu l. 1928, ki je znašal 74.470 milijona dinarjev, tedaj vidimo, da je letošnji avgustov promet prekoračil lanske. Primerjaje celokupni devizni promet od 1. januarja do 31. avgusta 1929 v višini Din 601.667.940-67, je isti vendarle za nad dvajset milijonov dinarjev manjši od lanskega v istem razdobju, ki je izkazan z dinarjev 622.217.002-65. Navedena razlika se pač močno izpremeni, če upoštevamo od 1. do 28. septembra t. l. opravljeni devizni promet v znesku 92 milijonov dinarjev napram prometu v septembru 1928 (61.225 milijona Din), kajti s tem dvigom se pokaže znaten plus letošnjega poslovanja v znesku 30 milijonov tako, da je višina totalnega prometa od 1. januarja do 30. septembra 1928 (nad 683 milijonov) v primeri z letošnjim (693 milj. Din) celo prekoračena za preko 10 milijonov dinarjev.

Razmerje kritja dnevne potrebe po devizah je tudi v minulem tednu ostalo skoro isto kot v predzadnjem. Dobre tričetrtine celotedskega prometa je omogočila samo privatna ponudba, dočim je Narodna banka dala komaj za 4.406 milijona Din na razpolago in sicer največ Berlina (1.272) in Prage (1.228), dokaj manj Curiha (0.706) ter Londona (0.525), poleg tega pa še nekaj manjših zaključkov Newyorka, Amsterdama, Pariza in Dunaja. Nasprotno pa so bili v privatnem blagu največji zaključki v devizah London (5.278) in Newyork (3.248). V pretečenem tednu je bil na torkovem borznem sestanku obavljen največji dnevni promet, ker je zaključil s 7.797 milijona Din, od čegar tvorijo pretežni del zgolj zaključki Londona in Newyorka. Na živahnost devizne kupčije tega dne je znatno vplivalo — po večini skoro — neizpremenjeno beleženje tečajev prav kot na sestanku od 23. m. m., ki je dosegel dnevni promet od približno triinpol milijona dinarjev. Ker pa je ostala tendenca večine deviz od torka na sredo še vedno čvrsta in sta zlasti London in Dunaj notirala neizpremenjeno, je zavladala na sredinem sestanku vidna rezerviranost, vsled česar je promet komaj presegel vsoto dveh milijonov. V četrtek in petek je kupčija nekoliko oživela predvsem radi okrepitve Londona in deloma Italije tako, da sta omenjena borzna dneva izkazala promet po 3 1/2 milijona dinarjev. V slednje omenjenih dneh je bilo največ zaključenega Londona, Berlina, Dunaja in pa Newyorka.

Promet v poedinah devizah se je vrstil v temle redu: Na prvem mestu London s 5.803 milijona Din in Newyork s 3.481 milijona Din, zatem Dunaj z 2.623 milijona Din, Praga z 2.557 milijona dinarjev, Trst z 2.032 milijona Din, nadalje Berlin z 1.474 milijona Din in Curih z 1.337 milijona Din. Končno sledijo Pariz z 0.297 milijona Din in Amsterdam z 0.228 milijona Din ter Budimpešta z najmanjšim prometom od 0.097 milijona Din.

Na prvi pogled nudi devizna tečajnica še mirnejšo sliko od predzadnjega tedna, kajti devize Curih, Amsterdam in deloma Berlin ter Dunaj so bile trgovane ob neizpremenjenih tečajih. Pravtako umirjeno pot sta šle v svojih tečajih devizi Praga in Pariz, medtem, ko je Bruselj nalik Trstu občutneje variral in se šele proti koncu tedna ustalil. Od važnejših deviz sta začrtala te-

čaja Londona in Newyorka značilne krivulje in sicer prvi z dvigajočo, drugi pa s padajočo tendenco tako, da se je tečaj Londona tekom minulega tedna okrepil za 11 poenov, nasprotno pa je tečaj Newyorka oslabil v tem času za 7 poenov.

Od pomembnejših deviz so bili doseženi najnižji oziroma najvišji tečaji: London 275-62 (23. septembra) — 275-73 (27. septembra), Newyork 56-70 (27. septembra) — 56-77 (23. septembra), Dunaj 7-9945 (26. in 27. septembra) — 8-00 (23. septembra), Praga 168-33 (23. septembra) — 168-44 (26. septembra), Trst 297-35 (23. septembra) — 297-45 (27. septembra) in Berlin 13-5375 (24. septembra) — 13-54 (23. septembra), dočim je Curih skozi celi pretekli teden beležil 1095-90.

Efektno tržišče.

Tendenca še vedno mlačna. Zaključena je bila v zadnjem tednu edino Ljubljanska kreditna banka (26. septembra) in sicer po tečaju 123 Din in pa Kranjska industrijska družba (23. septembra) po 280 Din.

Ostali papirji so beležili stalno neizpremenjeno in brez naključkov.

Lesno tržišče.

V zadnjem času se je situacija na lesnem tržišču nekoliko izboljšala, vendar pa še daleko ne odgovarja izvozu, ki se je pričakoval za pričetek jesenske izvozne sezone. Kakor druga leta tako se je tudi letos pričela zanimati Španija za furnirske bukove hlode. Ker so se doslej pri izvozu okroglega bukovega lesa ugodnosti v pogledu carinskih postavk, izgleda, da bomo letos s tem blagom lahko konkurirali z našimi sosedi, osobito Rumunijo, ki ima velike zaloge tega blaga.

Izvoz goriva je vedno živahen in stalno narašča. Pretečeni teden se je zaključilo na tukajšnji borzi 60 vagonov bukovih drv suhih, s toleranco od 10% okroglic in 5 vagonov hrastovih okroglic. Tudi v brzojavnih drogih je prišlo do zaključkov. Prodalo se je 10 vagonov tega blaga. Nadaljnji zaključki so bili 2 vagona hrastovih friz ter 2 vagona bukovih plohov.

Išče se pa:

100 m³ remeljnov in letov, smreka-jelka, 4 m, 24/48, 34/68, 68/68, 78/78, 98/98 mm. Cena franko vagon Sušak pristanišče.

Madriore 78 × 220 mm (z 2 mm nadmere v suhem stanju) in sicer: 5% od 3 do 3-33, 3-66 m; 35% od 4 m; 60% od 4-33, 4-66, 5, 5-33, 5-66 itd. do 8 m. Cena fco vagon Sušak pristanišče.

Lipove plohe I, II., od 2 m dolžine naprej, od 50 do 130 mm, z nekoliko 27 mm debeline, od 20 odnosno 18 cm širine naprej. Cena fco Sušak.

Madriore (40% smreke) in sicer: ca. 30 m³ od 76 mm, od 5 do 8 m (s 60% od 6 m), od 22 cm širine naprej. — Ca. 40 m³ od 96 mm debeline, ostalo kakor zgoraj.

80 m³ desk (smreka-jelka) 38 mm, II., III., 4 m, fco vagon Trst.

Smreke (smreka-jelka) 300 kom. 7 1/2 × 17 1/2 cm, dolžina 6-50 m. Dobava tekom septembra. Cena fco vagon italijanska meja.

Borove hlode, zdrave, ravne, obeljene, od 20 cm na tanjšem koncu naprej, od 2 do 2-50 m dolžine. Cena fco vagon meja via Postojna. Plačilo proti akreditivu.

60 m³ škoret (smreka-jelka), 4 m, 12 mm, od 16 cm naprej, paralelno, ostrorobo, očeljeno, suho. Cena fco vagon Sušak.

1 vagon bukovine in sicer: ca. 5 m³ bukovih parjenih plohov I, II., ostrorobih, od 60 mm debeline naprej (z nekaj od 50 mm), po možnosti čim daljšo robo; ca. 7 m³ bukovih naravnih plohov, neobrobjenih, I, II., od 2 do 4-60 m, od 18 cm širine naprej, od 60 do 100 mm. Cena fco vagon meja via Postojna.

1 doplnjen hlobov (smreka-jelka) od 4 do 12 m dolžine, najmanjši premer v vrhu 20 cm. Cena fco vagon meja via Postojna.

Jesenovi hlobovi, od 2 m naprej, od 30 cm premera naprej.

Hrastovi pragi, 1-20 m, 12 × 16 cm. Cena fco vagon meja via Boh. Bistrica.

120 vag. bukovih cepanic, sečnje 1928/29, od 12 cm širine naprej, 1 m dolžine, zdravih, kvalitativni, kvantitativni prevzem, kakor tudi plačilo na nakladni postaji, dobava tekom 2 mesecev. Cena fco vagon meja via Jesenice.

Vsako množino brzojavnih drogov (smreka, jelka, bor), od 6-50, 7, 7-50, 8, 8-50, 9 in 10 m dolžine.

Bukove prage: 2-60 m × 25/26 × 14 1/2/15 centimetrov, dobava november 1929 do maja 1930. Cena fco vagon, prihod Sušak pristanišče.

Bukove hlode za Španijo (za furnir), dolžina 230/250 cm in 430/500 cm, od 45 cm premera naprej, prima. Cena fco vagon, prihod Sušak pristanišče.

Hrastove neobrobjene plohe, 90, 110, 130 mm, od 2-30 m naprej, od 28 cm naprej, I, II. Cena fco vagon meja via Postojna.

Hrastove podnice, I, II., od 19-27 cm širine in sicer: ca. 150 m³ 43 mm, 2-65 m, ca. 100 m³ 53 mm, 2-80 m, ca. 120 m³ 63 mm, 2-90 m. Cena fco vagon meja via Postojna.

Bukove hlode (ca. 100 m³), I., od 35 cm premera naprej, od 2-10 m naprej, stopnjevale po 10 in 10 cm.

Ca. 40 m³ madrierov, 96 mm debeline, od 22 cm širine naprej, od 5-50 do 6 m dolžine. Cena fco vagon prihod Sušak pristanišče.

Gospodarski dvig Japonske.

N. Kavašima, član gospodarskega odbora pri Zvezi narodov, piše o gospodarskem dvigu Japonske sledeče:

I.

Glede zunanje trgovine, ki je dosegla leta 1927 vrednost 11.850 milijonov zlatih frankov (10.025 milijonov za pravo Japonsko in 1825 milijonov za kolonialno trgovino med Japonsko in njenima kolonijama Korejo in Formozo), je Japonska med velikimi trgovskimi silami sveta na petem mestu, za Unijo, Veliko Britanijo, Nemčijo in Francijo. Pred vojno je bila naša država na 14. mestu. Naša trgovina znaša dobro četrtino ameriške ali angleške zunanje trgovine ter dobro polovico nemške ali francoske. Tik za nami sta Kanada in Indija, v nekoliko daljši razdalji je Italija (ca. 9000 milijonov zl. frankov).

Japonske trgovske številke so prav lepe, posebno še, če upoštevamo majhni obseg naravnih darov, razmerno omejenost površine Japonske in zlasti njeno lego, tako daleč proč od središča moderne kulture. Še bolj osupljiv je pa hitri tempo razvoja. Spomenica gospodarskega oddelka zveze narodov pravi, da je japonska zunanja trgovina od leta 1913 do leta 1926 v primeri z U. S. A., Kanado in Indijo najbolj napredovala; njen napredek je znašal 197 odstotkov, v Kanadi 119, v U. S. A. 116, v Indiji 49. V poročilu posvetovalnega gospodarskega odbora pri Zvezi narodov breme vrhu tega, da je leta 1926 doseglo evropsko gospodarstvo šele stališče, ki je bilo 5% pod predvojnimi stanjem, dočim je bilo predvojno stanje doseženo šele leta 1927. V primeri z Evropo kaže trgovina Japonske čisto drugačno lice; upoštevajoč ne samo absolutne številke, temveč tudi spremembo vrednosti, je narasla trgovina, Japonske od l. 1913 do l. 1927 za 67 odstotkov obsega; obseg zunanje trgovine na osebo je znašal leta 1913 67 frankov in pol, leta 1926 pa 172 frankov in pol. V isti dobi se je ob istem upoštevanju dvignila zunanja trgovina Severne Amerike in Azije za ca. 50 odstotkov trgovina Srednje Amerike in Oceanije za ca. 22 1/2 %.

II.

Treba je pojasniti, kako je mogla doseči Japonska takšen velikanski napredek. Do srede 19. stoletja je bila Japonska skoz tri stoletja od zunanje sveta popolnoma odrezana; imela je sicer mirno, a pod izredno strogim fevdalnim sistemom v svojem razvoju prav polzevo gospodarsko življenje. Pod pritiskom zunanjih razmer se je pa dežela naenkrat prebudila in je spoznala dobroto, ki bi ji jih mogla prinesiti zunanja trgovina. Da se trgovina poživlji, sta se združila vlada in narod; spoznala sta, kje tiči izvor narodnega blagostanja. Za vzor jima je bila gospodarska delavnost britanskih otokov, in ta delavnost je postala prvi cilj japonskega naroda. Japonski narod se ni ustrašil nobenega napora, da goji in izgradi vse panoge industrije in poljedelstva, ki bi tako ali tako mogle pripomoči k razvoju zunanje trgovine. Zgodovina zunanje japonske trgovine se zrcali v sledečih številkah, pri čemer mislimo le na staro Japonsko, brez kolonij:

Leto	Izvoz in uvoz v milj. jenov	Prirastek v odst.
1873	49	—
1883	65	33%
1893	177	172%
1903	606	241%
1913	1358	125%
1922	3482	156%
1927	4091	17%

Tečaj 2. oktobra 1929.	Povprečje Din	Ponudba Din
DEVIZE:		
Amsterdam 1 h. gold.	—	22-80
Berlin 1 M	13-5175	13-5475
Bruselj 1 belga	—	7-909
Budimpešta 1 pengő	9-890	9-920
Curih 100 fr.	1094-40	1097-40
Dunaj 1 šiling	7-974	8-004
London 1 funt	—	275-97
Newyork 1 dolar	—	56-66
Pariz 100 fr.	221-79	223-79
Praga 100 kron	167-82	168-62
Trst 100 lir	—	297-26

Ta seznam nam kaže, da razvoj zunanje japonske trgovine nikakor ni samo posledica povojnih razmer. Skoz par desetletij se je skupni obseg trgovine zmeraj več kot podvojil (prav posebno izredni dvig v letih 1893 do 1903 temelji na polovico v znižanju vrednosti denarja). Posledice evropske vojske so bile pa pač zelo pomembne in uvaževanja vredne. Posledica je bila, da je dosegel japonski izvoz leta 1919 z 2066 milijoni jenov svoj rekord, ne ravno z eksportom v Evropo, pač pa v druge dele sveta, kjer je zamašil vrzel, nastalo vsled zastoja evropskih pošiljatev. Previšek izvoza nad uvozom, ki pomeni v zgodovini japonske zunanje trgovine izjemo, je dosegel v štirih letih 1915/1918 ogromni znesek 1408 milijonov jenov. Previšek uvoza nad izvozom kovanega denarja v šestletju 1916/1921 je dosegel vsoto 1177 milijonov jenov. Skupni znesek zlata in srebra, nahajajočega se v posesti Japonske banke in vlade, je došel leta 1920 do velikanske višine 2179 milijonov jenov; znesek 342 milijonov jenov iz leta 1913 je proti tej vsoti upravljen malenkost.

Hranilna imovina prebivalstva v hranilnicah in pri pošti je narasla od 2245 milijonov jenov v letu 1913 na 10.287 milijonov jenov v letu 1922. Hkrati se je v istih letih dvignila tonaža japonskega trgovskega brodoma od 1.500.000 ton na 3.250.000 ton, s čimer je prišla Japonska prav v ospredje velikih trgovskih narodov.

III.

Vendar pa po vojski povzročeni razmah nikakor ni bil vseskozi tako razveseljiv, kot se je zdelo. Cene so zelo narasle. Indeks veletržnih cen je narasel do leta 1922 na 206, če damo letu 1913 številko 100. Previšek uvoza, ki je postal leta 1919 zopet aktualen, je znašal v teku naslednjih štirih let nič manj kot 1077 milijonov jenov. Leta 1923 je prišla nad Japonsko strašna katastrofa velikega potresa, koje posledica je bil še veliko večji previšek uvoza, ker se hitra in temeljita obnova pač ni dala drugače izvesti. V dveh letih 1923 in 1924 je narasel uvozni previšek na 1180 milijonov jenov. Paritetni tečaj jena proti dolarju, 49-85 dol. za 100 jenov, je bil leta 1918 prekoračen, a je padel leta 1925 na nenavadno nizko mero 38-63 dol. Previšek izvoza kovanega denarja, je znašal med letoma 1922 in 1927 100 milijonov jenov. V letu 1927 je prišla nad Japonsko še težka bančna kriza, ki je bila morebiti negativna posledica neobičajne kreditne inflacije med vojsko.

Brez dvoma je pa japonski narod doštiti inteligenten, da premaga sedanje gospodarske težkoče. Naša zunanja trgovina je dosegla, ob uporabi tečajnega padca naše valute, leta 1925 rekordno številko 2222 milijonov jenov. Menični tečaj si je medtem hitro opomogel; in kljub zboljšanju valute se bliža temeljni cen polagoma zopet onemu svetovne trgovine; povprečni indeks v letu 1927 je znašal 181. Skupni izvoz v letu 1927 je znašal 1914 milijonov jenov, za tretjino več kot leta 1922 in za 4% več kot leta 1925, upoštevajoč padanje cen v tem letu. Skupni znesek gotovine, nahajajoč se v rokah vlade in Centralne banke, je znašal na koncu leta 1927 še zmeraj 1653 milijonov jenov. Japonska je še zmeraj tretja trgovska dežela na morju, njeno trgovsko brodomstvo se je moglo celo v teh težkih časih pomnožiti za ca. 80.000 ton. Tudi hranilna imovina prebivalstva se je še nekoliko pomnožila in je bila nakazana bankam, vladi ali pa drugim zanesljivim zavodom. Zato moremo že v bližnji bodo-

nosti z dobro zavestjo upati na povratek k normalnim razmeram in na obnovo močnejše pozicije v splošnem gospodarskem življenju Japonske.

IV.

Velikanski razmah zunanje trgovine Japonske temelji v prvi vrsti na dvigu porabe nekaterih vrst manufakturnega blaga, predvsem tekstilij in papirja, dalje čaja, lončenega blaga, ribjih konserv, surovin, olja, kafe, mete itd. Japonska je zato morala pospeševati domačo industrijo in domače poljedelstvo s pristojušnim carinskim postopanjem napram uvozu vseh vrst surovin in umetnih gnojil. Razmerje brez carine importiranega blaga je znašalo leta 1913 še 49 odstotkov, leta 1926 pa že 62 odstotkov. Fabrikanti so dali leta 1913 samo 35 odstotkov izvoza, leta 1926 že 47 odstotkov. Kljub splošnemu dvigu cen in glasnim zahtevam po zaščiti nekaterih naših mladih industrijskih panog se drži vlada še zmeraj stare carinske tarife iz leta 1910 in je spremenila v njej iz določenih vzrokov samo par postavk.

Dvig japonske trgovine je bil zlasti posledica pomnoženega trgovskega prometa s sosednjimi deželami na azijskem kontinentu in s Severno Ameriko. Uvoz Japonske iz Severne Amerike se je dvignil od 18 odstotkov v letu 1913 na 34 odstotkov v letu 1927, izvoz v Severno Ameriko v istem času od 30 na 45%. V isti dobi je padel delež evropskega kontinenta na japonskem uvozu od 30 na 18 odstotkov, delež na japonskem izvozu pa celo od 23 na 7 odstotkov. Ob velikem napredku japonske trgovine se je torej evropski delež znatno skrčil; vzrok temu je seveda vojska. Upamo, da se bo zaključek splošnega ozdravljenja Evrope javil zopet v razmahu evropske trgovine na Daljnem vzhodu. Japonsko stališče v tem vprašanju vidi najboljše rešitev v tem, da se razdeli zunanja trgovina Japonske razmeroma enakomerno na vse kontinente. Ta cilj se pa da seveda le težko doseči, in njegova udeležitev zahteva najživahnejšega zanimanja vseh osebnosti, ki so v zvezi s trgovino med Japonsko in Evropo.

Razno

Kreugerjev koncern na Švedskem je izvršil zopet nove nakupe in kontrolira sedaj deset lesnih in celuloznih družb. Produkcija teh desetih družb znaša na leto 250.000 ton sulfida, 100.000 sulfata.

Pri Javni borzi dela v Ljubljani — 1. iščejo delo: a) moški: 12 hlapcev, 1 drvar, 1 pečar, 2 žebjarja, 7 kovačev, 6 železostugarjev, 2 livarjev, 2 kleparja, 1 brusar, 1 gravir, 1 strojni tehnik, 30 stroj. ključavničarjev, 2 elektromehanika, 3 elektromonterji, 1 lesostugar, 1 rezbar, 5 urarjev, 12 mizarjev, 4 kolarji, 7 žagarjev, 1 pletar, 1 sedlar, 1 dežnikar, 3 usnarji, 2 tapetnika, 29 krojačev, 14 čevljarjev, 1 čevljarski prirezovalc, 7 brivcev, 4 knjigovezi, 1 kar-

tonaški delovodja, 7 mlinarjev, 12 pekov, 5 mesarjev, 6 natakarjev, 2 slikarja, 2 gradbena tehnik, 1 črkostavec, 21 pisarn. slug, 40 pomožn. tovarn. delavcev, 80 navadnih delavcev, 19 knjigovodij, 35 zasebnih uradnikov, 2 lesna manipulant, 1 ekonom, 17 stavb. ključavničarjev, 6 vajencev; — b) ženske: 11 pisarniških moči, 2 kontoristinj, 7 prodajalk, 1 hotelska kuharica, 1 hotelska blagajničarka, 7 natakaric, 5 šivilj, 1 šivilja perila, 1 šteparica, 3 šivilje slavnikov, 23 navadnih tovarn. delavk, 52 dninaric, 13 kuharic, 2 sobarici, 31 služkinj, 5 postrežnic, 2 vajenki; — 2. je bilo ponujeno delo: a) moškim: 12 hlapcem, 4 mizarjem, 14 čevljarjem, 5 zidarjem, 2 tesarjem, 7 pleskarjem-soboslikarjem, 1 sodarju, 1 kamnoseku, 2 pečarskima pomočnikoma, 3 kleparjem, 22 navadnim delavcem, 1 slaščičarskemu pomočniku, 2 mlinarskima pomočnikoma, 4 pekovskim pomočnikom, 300 tesačem, 1 stroj. ključavničarju, 1 stavb. ključavničarju, 1 steklarskemu pomočniku, 1 mesarskemu pomočniku, 2 sedlarskima pomočnikoma, 40 rudarjem, 1 pilarju, 1 kovaškemu pomočniku, 2 elektromonterjema, 3 krojaškim pomočnikom, 2 krznarjema, 2 brivskim pomočnikom, 1 klobučarskemu pomočniku, 1 litografu, 3 kravarjem, 15 vajencem; — b) 1 šivilji, 1 pletilki, 4 služkinjam, 2 kmečkim deklam, 1 delavki, 2 vajenkam.

Ljudsko gibanje v Mariboru v septembru 1929. V septembru t. l. je bilo v Mariboru rojenih 100 otrok in sicer 54 moškega spola, 46 ženskega spola, umrlo jih je 70, to je 32 moških in 38 žensk, poročenih je bilo 41 parov. Po posameznih župnijah se razdele sledeče: Stolnica: rojenih 68 (36 moških in 22 žensk), umrlih 18 (7 moških in 11 žensk), poročenih 10; frančiškanska župnija: rojenih 11 (5 moških 6 žensk), umrlih 5 (3 moški in 2 ženski), poročenih 18; magdalenska župnija: rojenih 20 (13 moških, 7 žensk), umrlih 45 (21 moških in 24 žensk), porok je bilo 13; evangelska župnija: rojenih 0, umrlih 2 (1 moški in 1 ženska), porok 0; pravoslavna župnija: rojenih 1 moški, umrlih 0, porok 0.

Borza dela v Mariboru. Od 22. do 28. septembra je dela iskalo 93 moških in 82 žensk, tedaj 175 oseb, 147 službenih mest je bilo prostih, delo je dobilo 49 moških in 54 žensk, to je 103 osebe, odpotovalo jih je 20, odpadlo pa 29. Koncem tedna pa je bilo še 550 oseb v evidenci. Od 1. januarja do 28. septembra pa je dela iskalo 4407 moških in 2534 žensk, med tem ko je bilo samo 3997 službenih mest prostih, delo je pa dobilo 3047 oseb in sicer 1482 moških in 1565 žensk, odpotovalo jih je 1021, odpadlo pa 2323.

Pri borzi dela v Mariboru dobijo delo: 20 viničarjev, 6 hlapcev, 1 klepar, 6 čevljarjev za zbito delo, 5 čevljarjev za šivano delo, 30 rudarjev, 20 zidarjev, 15 soboslikarjev, 9 mizarjev, 2 tapetnika, 1 sedlar, 1 elektriker, 2 bakrokotlarja, 1 podkovski kovač, več vajencev (sedlarske, pekovske, kovaške, mizarke, krojaške in čevljarske obrti) in 3 kmečke dedke, 1 kmečka gospodinja, 11 služkinj,

8 kuharic, 4 varuške, 6 vzgojiteljic, 2 natakarici, 2 podnatakarici, 2 sobarici, 1 špulerca, 1 pisarniška moč, 3 tovarniške delavke, 1 postrežnica, 1 trgovska vajenka, 3 šiviljske vajenke, 2 varuški čez dan.

Dobava prodaja

Dobave. Strojni oddelek Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 4. oktobra t. l. ponudbe glede dobave 11.800 komadov železnih podložnic za vijake; do 7. oktobra t. l. glede dobave hrastovega lesa; do 8. oktobra t. l. glede dobave 100 m³ borovih plohov in 77 m³ desk iz različnega lesa; do 10. oktobra t. l. pa glede dobave električnega materiala. (Pogoji so na vpogled pri istem oddelku.) — Direkcija državnega rudnika Kakanj sprejema do 9. oktobra t. l. ponudbe glede dobave 250 m³ jelovega lesa in 100 m³ borovega lesa. — Direkcija državnega rudnika Kreka sprejema do 11. oktobra t. l. ponudbe glede dobave 3.000 kg masti za jamske vozičke in 2.000 kg katrana, glede dobave žebeljev in drugega železnega materiala ter glede dobave karborundum praška. — Direkcija državnega rudnika Bukinje sprejema do 12. oktobra t. l. ponudbe glede dobave zobatih koles. — Direkcija državnega rudnika Banja Luka sprejema do 12. oktobra t. l. ponudbe glede dobave 1 centrifugalne sesalke. — Direkcija državnega rudnika Velenje sprejema do 14. oktobra t. l. ponudbe glede prestave in popravila vagonске tehnice ter glede dobave raznega orodja, stenskih armatur, električnih žarnic, laka za železo, plovc, kalofonije, smirkovega prahu, glicerina, kalcijevega mila, boraksa, minijevnega prahu, firneža, lanenega olja, celulozida ter glede dobave 250 m³ jamskega lesa. — Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: Dne 11. oktobra t. l. pri Direkciji državnih železnic v Sarajevu glede dobave 500 komadov kožuhov. Dne 14. oktobra t. l. pri Upravi državnih monopolov, ekonomsko odeljenje v Beogradu glede dobave 12.100 kg raznih žebeljev. Dne 14., 15., 16., 17., 23., 24., 25. in 26. oktobra t. l. pri Upravi policije v Zagrebu glede dobave raznih oblek in dežnih plaščev za policijsko stražo. — Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani interesantom na vpogled. — Dne 12. oktobra t. l. se bo vršila pri gradbenem oddelku Direkcije državnih železnic v Sarajevu ofertalna licitacija glede dobave železa, zakovic, žebeljev in vijakov. Pogoji so na vpogled pri istem oddelku. — Dne 12. oktobra t. l. se bo vršila pri Glavnem sanitetskem slagališču v Zemunu ofertalna licitacija glede dobave 7.000 metrov mreže za okna in 500 metrov gumiranega platna; dne 15. oktobra t. l. pa glede dobave 7.000 komadov blazin. — (Pogoji so na vpogled pri omenjenem slagališču.)

Prodaja sodov. Dne 14. oktobra t. l. se bo vršila pri Direkciji državnih železnic (Središnje stovarišče materiala) v Subotici ofertalna licitacija glede prodaje okoli 1597 komadov lesenih sodov

od mineralnega olja. (Predmetni oglasi so na vpogled v pisarni Zbornice za TOI.)

Dobave. Prometno-komercialni oddelek Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 7. oktobra t. l. ponudbe glede dobave 4.000 snopčev vrvic z žično vlogo. — Strojni oddelek Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 8. oktobra t. l. ponudbe glede dobave 1.500 m³ kisika, 2.000 komadov smolnatih bakelj in 3.800 pol smirkovega platna; do 11. oktobra t. l. pa glede dobave 19 komadov acetilenskih svetilk. (Pogoji so na vpogled pri omenjenih oddelkih.) — Direkcija državnega rudnika Breza sprejema do 10. oktobra t. l. ponudbe glede dobave raznega orodja in žebeljev. — Direkcija državnega rudnika Banja Luka sprejema do 10. oktobra t. l. ponudbe glede dobave 100 komadov rudarskih motik, 10.000 kg tračnic in 2 jeklenih steklenic za kisik. Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: Dne 15. oktobra t. l. pri Direkciji državnih železnic v Subotici glede dobave 60.000 kg železne pocinkane telegrafске žice, angleškega cina, solne kisline in konoplje; pri Upravi državnih monopolov, ekonomsko odeljenje v Beogradu glede dobave 310.000 metrov konopnenga platna in 15.000 metrov platna-amerikana; pri Direkciji državnih železnic v Zagrebu glede dobave signalnih naprav ter glede dobave 500 kub. metrov drv. (Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani interesantom na vpogled.)

Prodaja lesenega materiala se bo vršila potom ofertalne licitacije dne 15. oktobra t. l. pri Direkciji šum v Vinkovcih. (Pogoji so na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani.)

TRŽNA POROČILA.

Mariborski trg dne 28. septembra 1929. Vsled konca meseca trg ni bil kakor običajno založen in obiskan. Sicer je 26 slaninarjev pripeljalo iz 11 občin 54 zaklanih svinj in okoli 200 kg jeter, pljuč in želodcev, več kmetov pa 21 voz krompirja in čebule in 8 voz sadja, kmetice pa samo okoli 200 komadov perutnine na trg. Cene mesu so ostale običajne, pri perutnini so pa bile še vedno iste visoke cene kakor poprej, pač pa so se cene krompirja in zelenjavi, kakor tudi sadju znatno znižale, samo pri češpljah je bilo opaziti, da je cena okrenila od pretečenega tedna na kvišku. Tako so se češplje prodajale po 20—24 komadov za 1 Din, medtem, ko jih je bilo pretečeni teden dobiti po 30 do 40 komadov za 1 Din. — Čebula je zdaj še poceni, pa tudi zeljate glave niso drage, seveda so paradižniki kakor tudi karfiol, ohrovt in solata različnih vrst zelo poceni. Še celo jajca niso bila tako draga kakor pretekli teden. — Lončena in lesena roba se je prodajala po isti ceni kakor pretečeni teden.

Seno in slama na mariborskem trgu variira od tedna do tedna in lahko se reče, da ima nestanovitno ceno in da se kljub visoki ceni vsakokrat skoraj vse proda.

Brzjavlj: Krispercoloniale Ljubljana. - Telefon šte. 2265.

ANT. KRISPER COLONIALE

Ljubljana.
Lastnika: ALOJZIJ LILLEG in JOS. VERLIČ.
Veletrgovina kolonijalne robe.
Velepražarna kave.
Mlini za dišave.

Zaloga špirita, raznega žganja in konjaka.
Mineralne vode.

Ceniki na razpolago. — Točna postrežba.

TISKARNA MERKUR

TRG-IND. D. D.

LJUBLJANA
Gregorčičeva
ul. 23. Tel. 2552

se priporoča za naročila vseh trgovskih in uradnih tiskovin. Tiska časopise, knjige, brošure, cenike, štatusa, tabele, letake i. t. d. Knjigoveška dela izvršuje v LASTNI KNJIGOVARNICI

Advokat

Dr. Andrej Druškovič

naznanja, da je otvoril advokatsko pisarno v Skoplju, Karadjordjeva ulica šte. 122

KUVERTA

DRUŽBA Z O. Z.

Tvornica kuvert in konfekcija papirja
LJUBLJANA
Vožarski pot 1 Karlovska c. 2

„TRGOVSKI LIST“
se priporoča
za inseriranje